

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että peltopinta-alaan perustuvasta jatkamiskelpoisuusrajasta, joka nykyisin on 12 hehtaaria ja kun jatkajia on kaksi 24 hehtaaria, luovuttaisiin kokonaan. Maatilan jatkamiskelpoisuus tulisi kaikissa tapauksissa osoittaa maksuvalmiuslaskelmalla. Maatilaa pidettäisiin jatkamiskelpoisena, jos se täyttää maksuvalmiudelle asetetut vaatimukset siten kuin maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetussa asetuksessa säädettäisiin. Lakia eh-

dotetaan muutettavaksi myös niin, että siinä luovuttaisiin maatilan enimmäiskokorajoituksesta.

Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi muutoksenhakumenettelyn yksinkertaistamista koskeva muutos sekä maatilahallinnon organisaatio- ja muutoksista aiheutuvat tekniset tarkistukset.

Esitys liittyy valtion vuoden 1994 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Luovutettavan maatilan jatkamiskelpoisuus

Maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/90) mukaan sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä on muun muassa, että luovutettava maatila on jatkamiskelpoinen. Maatilaa pidetään jatkamiskelpoisena, jos se käsittää luovutushetkellä ja ainakin viimeisen vuoden ennen sitä vähintään 12 hehtaaria peltoa. Jos jatkajia on kaksi, on alaraja 12 hehtaarin sijasta 24 pellohehtaaria.

Siinä tapauksessa, että luovutettavan maatilan peltopinta-ala on vähemmän kuin 12 tai 24 hehtaaria, jatkamiskelpoisuuden edellytyksenä on, että maatilalla on maaseutuelinkeinolain 7 §:n (660/92) mukaan taloudelliset edellytykset

jatkuvaan kannattavan toiminnan harjoittamiseen ottaen kuitenkin huomioon, että kannattavuus arvioidaan maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/69) tarkoitetun yrittäjätoiminnan perusteella. Käytännössä toiminnan kannattavuus tällaisissa tapauksissa arvioidaan ensisijaisesti maksuvalmiuslaskelmien avulla.

Säännös, jonka mukaan vähintään 12 tai 24 pellohehtaaria käsittävät tilat katsotaan ilman eri selvitystä jatkamiskelpoisiksi, otettiin maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettuun lakiin, koska hakemusmenettelyä pyrittiin yksinkertaistamaan. Säännöksen etuna on, että maatilan luovuttaja voi etukäteen olla varma eläkeoikeudestaan tilan jatkamiskelpoisuuden osalta silloin, kun tilan pelloala ylittää laissa säädetyt rajat.

Valtioneuvosto edellytti syksyllä 1992 tekemässään periaatepäätöksessä, että valtion ra-

hoitososuutta maatalousyrittäjien eläke-, tapaturmavakuutus- ja sairausvakuutusmenoihin vähennetään. Kevään 1993 maataloustuloratkaisun yhteydessä sovittiin valtioneuvoston periaatepäätöksen pohjalta, että uusissa sukupolvenvaihdoiseläketapauksissa vaaditaan maksuvalmiuslaskelma myös yli 12 hehtaarin tiloilta ja että laskelman perusteet yhtenäistetään maaseutuelinkeinolain mukaisten laskelmien perusteiden kanssa.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä ja keväen 1993 maataloustuloratkaisun yhteydessä edellytettyjen säästöjen saavuttamiseksi maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoiseläkkeestä annetun lain 11 §:n 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että peltopinta-alaan perustuva jatkamiskelpoisuusraja poistuisi kokonaan. Maatilan jatkamiskelpoisuus tulisi kaikissa tapauksissa osoittaa maksuvalmiuslaskelmalla.

Maatila pidettäisiin jatkamiskelpoisena, jos maatila täyttää maksuvalmiudelle asetetut edellytykset. Tarkempien säännösten osalta maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoiseläkkeestä annetussa laissa viitattaisiin asetukseen, jossa olisi yksityiskohtaiset säännökset hyväksyttävältä maksuvalmiuslaskelmalta vaadittavista edellytyksistä ja maksuvalmiuslaskelman sisällöstä. Asetus on parhaillaan valmisteltavana sosiaali- ja terveysministeriössä.

Maksuvalmiutta ja velkautuneisuusastetta koskevat edellytykset on tarkoitus määritellä maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoiseläkkeestä annetussa asetuksessa niin, että valtioneuvoston edellyttämät säästötavoitteet saavutetaan. Kevään 1993 maataloustuloratkaisun yhteydessä sovittiin, että maksuvalmiuslaskelman perusteet yhtenäistetään maaseutuelinkeinolain mukaisten laskelmien kanssa. Maataloustuloratkaisussa sovitun lisäksi maatilan jatkamiskelpoisuuden määritelmä ehdotetaan irroitettavaksi maaseutuelinkeinolain mukaisen jatkuvan kannattavan toiminnan edellytyksestä, jotta säästötavoite toteutuisi maataloustuloratkaisussa sovitun mukaisena. Vaikka arvioitiin kummassakin järjestelmässä suoritettaisiin itsenäisesti, perusteena voitaisiin käyttää samaa laskelmaa. Sukupolvenvaihdoiseläkkeestä annettuun asetukseen tehtävillä muutoksilla ei ole tarkoitus vaikuttaa kannattavan maatilan arviointiin maaseutuelinkeinolain mukaisissa asioissa.

Jos asetettu säästötavoite ei toteudu, tulee jatkamiskelpoisuuden määritelmää tarvittaessa

tarkistaa asetusta muuttamalla. Tätä varten maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tulee toimittaa sosiaali- ja terveysministeriölle selvityksiä tästä ehdotuksesta sukupolvenvaihdoiseläkekustannuksiin aiheutuneista säästöistä.

Jatkamiskelpoisuus kuuluisi edelleen maaseutuelinkeinoviranomaisten ratkaistaviin asioihin, mutta maatalousyrittäjien eläkelaitoksella säilyisi mahdollisuus alistaa selvästi tulkinnanvaraiset ja sellaiset tapaukset, joissa lakia on sovellettu ilmeisen väärin, maaseutuelinkeinopiirin tai maa- ja metsätalousministeriön ratkaistaviksi. Näin varmistetaan se, että jatkamiskelpoisuus arvioidaan yhdenmukaisesti kaikissa tapauksissa.

1.2. Maatilan enimmäiskoko

Sukupolvenvaihdoiseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että luovutettava maatila ei ylitä maaseutuelinkeinolain 13 §:ssä säädettyä maatilan enimmäiskokoa. Maaseutuelinkeinolain 13 §:n mukaan tukea voidaan myöntää maatilalle, jota voidaan hoitaa pääasiassa viljelijän ja hänen perheenjäsentensä työllä. Kokovaatimuksesta voidaan tarkemmin säätää asetuksella. Maatilan enimmäiskokoa ei ole määritelty hehtaarirajoin, mutta maaseutuelinkeinoasetuksen 5 §:ssä säädetään enimmäismäärä tuetavan maatilan metsän kestäväälle hakkuumäärälle. Varsinaisen maatalouden osalta viljelmän enimmäiskoko merkitsee käytännössä sitä, että maatilan työt on voitava hoitaa viljelijäperheen työpanoksella.

Maaseutuelinkeinolakia on muutettu tämän vuoden syyskuussa annetulla lailla (805/93) siten, että 13 §:ssä olevasta enimmäiskokorajoituksesta luovutaan 1 päivästä tammikuuta 1994. Enimmäiskokorajoituksesta luovutaan, koska enimmäisrajan määrittäminen on käytännössä vaikeutunut maaseutuelinkeinon monipuolistuessa ja teknologian kehittyessä. Lisäksi yrityksen kannattavuus on tullut enenevässä määrin yrityskokoa määrääväksi tekijäksi. Muutoksella on tarkoitus edesauttaa kannattavan ja kilpailukykyisen yritystoiminnan kehittämistä.

Jotta maaseutuelinkeino- ja eläkelainsäädäntö olisivat tältä osin yhtenevät, ehdotetaan, että maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoiseläkkeestä annetun lain 11 §:n 1 kohdasta poistettaisiin maatilan enimmäiskokoa koskeva säännös. Kun maaseutuelinkeinoasetuksessa kuitenkin

kin on mahdollista säätää rajoituksia viljelmän enimmäiskoolle, ehdotetaan, että maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 11 §:ään lisättäisiin 2 momentti, jonka nojalla vastaavista rajoituksista voitaisiin säätää myös maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetulla asetuksella.

1.3. Muutoksenhakumenettelyn yksinkertaistaminen

Luovutettavasta maatilasta sovitun vastikkeen ja luovutetun omaisuuden perintökaaren 25 luvun 2 §:n mukaisen arvon välinen suhdeluku vaikuttaa sukupolvenvaihdoseläkkeen suuruuteen. Eläkettä ei myönnetä lainkaan, jos tämä suhdeluku on enemmän kuin 1,25. Eläke alennetaan puoleen sen täydestä määrästä, jos suhdeluku on 1,01—1,25.

Maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 36 §:n 1 momentin mukaan maataloussihteerin tai maaseutupiirin on annettava eläkelaitokselle lausuntonsa muun muassa siitä, mikä on edellä tarkoitetun suhdeluvun suuruus. Lain 39 §:n 1 momentissa olevan säännöksen mukaisesti suhdelukua koskevaan ratkaisuun haetaan muutosta valittamalla maataloussihteerin tai maaseutupiirin antamasta päätöksestä maatilahallitukseen. Hakijalle on varattava muutoksenhakumahdollisuus myös siinä tapauksessa, että kauppahinnan ja luovutetun omaisuuden perintökaaren mukaisen arvon välinen suhdeluku on niin pieni (0—1,00), ettei sillä ole merkitystä hakijan sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen kannalta.

Lainvoimaisuuden osoittamiseksi suhdelukua koskeva lausunto annetaan kaikissa tapauksissa hakijalle tiedoksisaantitodistuksin ja valitusosoituksella varustettuna. Tällainen menettely on ollut omiaan aiheuttamaan epäpäteisyyttä hakijoiden keskuudessa. Lisäksi tarpeettomista valitusosoituksista on aiheutunut ylimääräistä työtä lakia toimeenpaneville viranomaisille.

Edellä olevan perusteella maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 39 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että lain 36 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua suhdelukua koskevaan ratkaisuun voitaisiin hakea muutosta vain, jos suhdeluvulla on merkitystä eläkkeen saamisen kannalta eli suhdeluvun ollessa 1,01 tai sitä suurempi. Näin ollen lainmuutoksella poistettaisiin muutoksen-

hakumahdollisuus sellaisissa tilanteissa, joissa suhdeluvulla ei ole merkitystä sukupolvenvaihdoseläkeasiassa.

1.4. Maatilahallinnon organisaatiomuutokset

Heinäkuun alusta 1992 tuli voimaan laki maaseutuelinkeinojen hallinnosta kunnissa (1558/91). Lain 2 §:n mukaan kunnan on järjestettävä maaseutuelinkeinoja koskeva hallintonsa niin, että maaseutuelinkeinoja koskevat tehtävät tulevat hoidetuiksi. Sama koskee virka-avun, lausuntojen ja selvitysten antamista maaseutuelinkeinoiniin liittyvissä asioissa. Tehtävien hoitamista varten kunnassa on monijäseninen toimielin, jollei tehtäviä ole annettu yhden taikka useamman viranhaltijan tai luottamushenkilön suoritettavaksi.

Lisäksi vuoden 1993 alusta voimaan tulleella lailla maaseutuelinkeinohallinnosta (1199/92) maatilahallinnon organisaatiota on muutettu siten, että maatilahallitus keskusvirastona on lakkautettu ja osa sen tehtävistä on siirtynyt maa- ja metsätalousministeriölle. Samalla maaseutupiireihin on yhdistetty kalastuspiirit ja ne ovat muuttuneet maaseutuelinkeinopiireiksi. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan valitusasioita käsittelemään on vuoden 1993 alusta perustettu maaseutuelinkeinojen valituslautakunta siitä annetulla lailla (1203/92).

Edellä olevan perusteella ehdotetaan, että maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 35—39 §:iin tehtäisiin maatilahallinnon organisaatiomuutoksista aiheutuvat teknisluonteiset muutokset.

2. Esityksen taloudelliset ja muut vaikutukset

Sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmästä aiheutuvat kustannukset katetaan siten kuin maatalousyrittäjien eläkelain 13 §:ssä säädetään sanotun lain mukaisten kustannusten kattamisesta. Esityksen sisältämistä muutosehdotuksista ainoastaan maatilalan jatkamiskelpoisuuden uudella määrittelytavalla on huomattavaa taloudellista merkitystä.

Luovutettavan maatilalan jatkamiskelpoisuutta koskevalta osalta esitys liittyy valtioneuvoston 14 päivänä lokakuuta 1992 tekemään periaatepäätökseen, jonka mukaan julkisen talouden tasapainon parantamiseksi muun muas-

sa valtion rahoitusosuutta maatalousyrittäjien eläke-, tapaturmavakuutus- ja sairausvakuutusmenoihin vähennetään yhteensä 25 miljoonaa markkaa vuonna 1994 ja 50 miljoonaa markkaa vuonna 1995.

Edellä mainittu periaatepäätös on otettu huomioon hinnoitteluvuotta 1993/1994 koskevassa maataloustuloratkaisussa, josta valtioneuvosto ja maataloustuottajien keskusjärjestöt ovat sopineet helmikuussa 1993 maataloustulolain (736/89) mukaan käymiensä neuvottelujen perusteella. Neuvotteluista laadittuun pöytäkirjaan on merkitty, että valtion rahoitusosuutta maatalousyrittäjien eläke-, tapaturma- ja sairausvakuutusmenoihin vuosina 1994 ja 1995 esitetään vähennettäväksi muun muassa vaatimalla uusissa sukupolvenvaihdoseläketapauksissa maksuvalmiuslaskelma myös yli 12 hehtaarin tiloilta. Pöytäkirjassa on lisäksi merkintä, että laskelman perusteet yhtenäistetään maaseutuelinkeinolain mukaisten laskelmien perusteiden kanssa.

Voidaan arvioida, että jatkamiskelpoisuusrajaan ehdotetulla muutoksella asetetut säästöavoitteet saavutetaan. Näin ollen valtion menot vähenisivät vuonna 1994 yhteensä noin 13 miljoonalla markalla ja vuonna 1995 yhteensä noin 25 miljoonalla markalla. Sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettu laki on nykyisellään voimassa vuoden 1995 loppuun. Laskelmien pohjana on käytetty arviota, jonka mukaan sukupolvenvaihdoseläkkeeseen johtavat tilakaupat vähenevät noin 200:lla nykytilanteeseen verrattuna. Viime aikoina sukupolvenvaihdoseläkehakemukseen johtaneita tilakauppoja on ollut vuosittain noin 1 000—1 200.

Nykyisin vain noin 10 prosentissa käsiteltävistä tapauksista edellytetään maksuvalmiuslaskelmaa. Lainmuutoksen jälkeen maksuvalmiuslaskelma edellytettäisiin kaikissa tapauksissa. Ehdotetulla lainmuutoksella ei kuitenkaan ole merkittäviä henkilöstövaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveystoiministeriössä virkatyönä. Esitystä valmisteltaessa on kuultu maa- ja metsätalousministeriötä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliittoa, eläketurvakeskusta ja maatalousyrittäjien eläkelaitosta.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994. Sitä sovellettaisiin, jos maatilan luovutus tapahtuu tai maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 18 §:ssä tarkoitettu ehdollinen päätös annetaan lain voimaantulon jälkeen.

Maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 18 §:ssä tarkoitettu ehdollinen päätös on voimassa kuusi kuukautta. Sukupolvenvaihdoseläke myönnetään ennen lain voimaantuloa annetun ehdollisen päätöksen mukaisesti, vaikka lopullinen luovutus tapahtuisi vasta lain voimaantulon jälkeen.

5. Säättämisjärjestys

Esityksessä ehdotetaan, että peltopinta-alaan perustuva jatkamiskelpoisuusraja poistuisi kokonaan. Maatilan jatkamiskelpoisuus tulisi kaikissa tapauksissa osoittaa maksuvalmiuslaskelmalla. Säännöksen tarkoituksena on muun muassa kohdentaa eläke sellaisille tiloille, joiden viljelyn jatkamista voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Esityksellä ei poisteta sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmää, vaan laajennetaan nykyisenkaltaisen jatkamiskelpoisuustarkastelu koskemaan kaikkia tiloja niiden koosta riippumatta. Toimeentulon lakisääteiseen perusturvaan on katsottu kuuluvan rahamääräisten toistuvuussuoritusten ja vain sen osan sosiaaliturvasta, jolla pyritään turvaamaan yksilön toimeentulolle välttämätön elintaso. Sukupolvenvaihdoseläke ei ole kansaneläkelaitoksen maksama etuus eikä kuulu niin sanotun institutionaalisen suojan piiriin. Työkyvyttömyydestä, työttömyydestä tai muusta toimeentulon heikentymisestä johtuvaa toimeentulon tarvetta varten on olemassa yleiset järjestelmät. Esityksellä ei ole siten sellaista toimeentulon lakisääteisen perusturvan heikentämistä koskevaa vaikutusta, että siihen olisi sovellettava valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 7 momenttia, jonka mukaan lakiehdotus voidaan jättää lepäämään.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/90) 11 §:n 1 ja 2 kohta, 35 §, 36 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 37—39 §, ja

lisätään 11 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

11 §

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että:

1) luovutettava maatila ei alita maatalon vähimmäiskokoa, jona pidetään kahta hehtaaria peltoa;

2) maatila on jatkamiskelpoinen siten, että se täyttää maksuvalmiudelle asetetut vaatimukset siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään; ja

— — — — —
Luovutettavan maatalon enimmäiskoosta voidaan säätää asetuksella.

35 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö, maaseutuelinkeinopiirit, kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset sekä maatalousyrittäjien eläkelaisa tarkoitettu maatalousyrittäjien eläkelaitos, jäljempänä eläkelaitos.

Tämän lain mukaan kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisille kuuluvista tehtävistä huolehtivat maaseutuelinkeinon hallinnosta kunnissa annetussa laissa (1558/91) tarkoitettujen monijäseniset toimielimet taikka ne viranhaltijat tai luottamushenkilöt, joiden suoritettaviksi sanotun lain mukaiset tehtävät on annettu. Mitä tämän lain nojalla annetuissa säännöksissä säädetään maataloussihteeristä, koskee tällöin vastaavaa muuta henkilöä tai toimielintä.

Tämän lain mukaan kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle, maaseutuelinkeinopiirille sekä maa- ja metsätalousministeriölle kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa säädetään asetuksella.

36 §

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen on annettava eläkelaitokselle lausuntonsa siitä:

— — — — —
Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään,

antaa eläkelaitokselle lausunnon sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksistä maaseutuelinkeinopiiri niissä tapauksissa, joiden osalta maa- ja metsätalousministeriö on niin määrännyt.

37 §

Jos eläkelaitos katsoo, että kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen tai maaseutuelinkeinopiiri on lausunnossaan 36 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettujen eläkkeen saamisen edellytysten tai 4 kohdassa tarkoitettujen suhdeluvun osalta soveltanut lakia ilmeisen väärin tai että asia on sanotulta osin selvästi tulkinnanvarainen, eläkelaitoksen tulee alistaa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen eläkehakemuksesta antama lausunto maaseutuelinkeinopiirille ja vastaavasti maaseutuelinkeinopiirin lausunto maa- ja metsätalousministeriölle.

Eläkelaitoksella, eläkelautakunnalla ja valtuutusoikeudella ei ole oikeutta poiketa ratkaisussaan kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen, maaseutuelinkeinopiirin tai maa- ja metsätalousministeriön lausunnosta siltä osin kuin se koskee 36 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettuja edellytyksiä tai 4 kohdassa tarkoitettua suhdelukua.

38 §

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen ja maaseutuelinkeinopiirin tehtävänä on eläkelaitoksen ohella valvoa, että sukupolvenvaihdoseläkkeen saaja pidättäytyy tässä laissa edellytetyllä tavalla maatalouden, ammattimaisen kalastuksen ja poronhoidon harjoittamisesta ja että jatkaja täyttää 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua jatkamissitoumuksensa.

39 §

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen ja

maaseutuelinkeinopiirin lausuntoon sisältyvään ratkaisuun, jonka mukaan 36 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettuja eläkkeen saamisen edellytyksiä ei ole olemassa, samoin kuin ratkaisuun, joka koskee 4 kohdassa tarkoitettua suhdelukua, milloin suhdeluku on 1,01 tai sitä suurempi, haetaan muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valitus voidaan määrääjän kuluessa toimittaa myös kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle tai, milloin kysymyksessä on maaseutuelinkeinopiirin ratkaisu, myös maaseutuelinkeinopiirille. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tai maaseutuelinkeinopiirin tulee tällöin toimittaa valitus lausuntonsa ohella maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalle.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan 1

momentissa tarkoitettussa asiassa antamaan ratkaisuun haetaan muutosta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Muuhun kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen, maaseutuelinkeinopiirin tai maa- ja metsätalousministeriön tämän lain nojalla antamaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1994.

Tämän lain 11 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan, jos maatilan luovutus tapahtuu tai, kun eläke perustuu maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 18 §:ään, siinä tarkoitettu ehdollinen päätös annetaan tämän lain tultua voimaan.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma Huuhtanen*

Laki

maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/90) 11 §:n 1 ja 2 kohta, 35 §, 36 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 37—39 §, ja

lisätään 11 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 §

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että:

1) luovutettava maatila ei alita maatilän vähimmäiskokoa, jona pidetään kahta hehtaaria peltoa, *eikä ylitä maaseutuelinkeinolain 13 §:ssä säädettyä maatilän enimmäiskokoa;*

2) maatila on jatkamiskelpoinen siten, että
a) se käsittää luovutushetkellä ja ainakin viimeisen vuoden sitä ennen vähintään 12 hehtaarin peltoa tai, *jos jatkajia 10 §:n 3 momentin mukaisesti on kaksi*, 24 hehtaaria peltoa, taikka;

b) jos peltoa on vähemmän, että maatilalla maaseutuelinkeinolain 7 §:n mukaan on taloudelliset edellytykset jatkuvaan kannattavan toiminnan harjoittamiseen, ottaen kuitenkin huomioon, että kannattavuus arvioidaan maatalousyrittäjien eläkelaisissa tarkoitetun yrittäjätoiminnan perusteella; ja

35 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maatilahallitus, maaseutupiirit, kuntien maataloussihteerit sekä maatalousyrittäjien eläkelaisissa tarkoitettu maatalousyrittäjien eläkelaitos, jäljempänä eläkelaitos.

Maataloussihteerille tämän lain mukaan kuuluvista tehtävistä huolehtii maatalouslautakunta taikka sitä vastaava toimielin tai muu viranomainen, jos kunnassa ei ole maataloussihteeriä. Mitä tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetään maataloussihteeristä, koskee tällöin vastaavaa muuta viranomaista.

Ehdotus

11 §

Sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että:

1) luovutettava maatila ei alita maatilän vähimmäiskokoa, jona pidetään kahta hehtaaria peltoa;

2) maatila on jatkamiskelpoinen siten, että *se täyttää maksuvalmiudelle asetetut vaatimukset siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään;* ja

Luovutettavan maatilän enimmäiskoosta voidaan säätää asetuksella.

35 §

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat *maa- ja metsätalousministeriö, maaseutuelinkeinopiirit*, kuntien *maaseutuelinkeinoviranomaiset* sekä maatalousyrittäjien eläkelaisissa tarkoitettu maatalousyrittäjien eläkelaitos, jäljempänä eläkelaitos.

Tämän lain mukaan kuntien *maaseutuelinkeinoviranomaisille* kuuluvista tehtävistä *huolehtivat maaseutuelinkeinoiden hallinnosta kunnissa annetussa laissa (1558/91) tarkoitetut monijäseniset toimielimet taikka ne viranhaltijat tai luottamushenkilöt, joiden suoritettaviksi sanotun lain mukaiset tehtävät on annettu.* Mitä tämän lain nojalla annetuissa säännöksissä säädetään

Voimassa oleva laki

Tämän lain mukaan maataloussihteerille, maaseutupiirille ja maatilahallitukselle kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa säädetään asetuksella.

36 §

Maataloussihteerin on annettava eläkelaitokselle lausuntonsa siitä:

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, on lausunnon antaminen eläkelaitokselle sukupolvenvaihdoeläkkeen saamisen edellytyksistä maaseutupiirin asiana niissä tapauksissa, joiden osalta maatilahallitus on niin määrännyt.

37 §

Jos eläkelaitos katsoo, että maataloussihteeri tai maaseutupiiri on lausunnossaan 36 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettujen eläkkeen saamisen edellytysten tai 4 kohdassa tarkoitetun suhdeluvun *määrittämisen* osalta soveltanut lakia ilmeisen väärin tai että asia on sanotulta osin selvästi tulkinnanvarainen, eläkelaitoksen tulee alistaa maataloussihteerin eläkehakemuksesta antama lausunto maaseutupiirille ja vastaavasti maaseutupiirin lausunto maatilahallitukselle.

Eläkelaitoksella, eläkelautakunnalla ja valtuutusoikeudella ei ole oikeutta poiketa ratkaisussaan maataloussihteerin, maaseutupiirin tai maatilahallituksen lausunnosta siltä osin kuin se koskee 36 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettuja edellytyksiä tai 4 kohdassa tarkoitettua suhdelukua.

38 §

Maataloussihteerin ja maaseutupiirin tehtävänä on eläkelaitoksen ohella valvoa, että sukupolvenvaihdoeläkkeen saaja pidättäytyy tässä laissa edellytetyllä tavalla maatalouden, ammattimaisen kalastuksen ja poronhoidon harjoittamisesta ja että jatkaja täyttää 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun jatkamissitoumuksensa.

Ehdotus

maataloussihteeristä, koskee tällöin vastaavaa muuta henkilöä tai toimielintä.

Tämän lain mukaan *kunnan maaseutuelinkeinonviranomaiselle, maaseutuelinkeinopiirille sekä maa- ja metsätalousministeriölle* kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa säädetään asetuksella.

36 §

Kunnan maaseutuelinkeinonviranomaisen on annettava eläkelaitokselle lausuntonsa siitä:

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, antaa eläkelaitokselle lausunnon sukupolvenvaihdoeläkkeen saamisen edellytyksistä *maaseutuelinkeinopiiri* niissä tapauksissa, joiden osalta *maa- ja metsätalousministeriö* on niin määrännyt.

37 §

Jos eläkelaitos katsoo, että *kunnan maaseutuelinkeinonviranomainen* tai *maaseutuelinkeinopiiri* on lausunnossaan 36 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettujen eläkkeen saamisen edellytysten tai 4 kohdassa tarkoitetun suhdeluvun osalta soveltanut lakia ilmeisen väärin tai että asia on sanotulta osin selvästi tulkinnanvarainen, eläkelaitoksen tulee alistaa *kunnan maaseutuelinkeinonviranomaisen* eläkehakemuksesta antama lausunto *maaseutuelinkeinopiirille* ja vastaavasti *maaseutuelinkeinopiirin* lausunto *maa- ja metsätalousministeriölle*.

Eläkelaitoksella, eläkelautakunnalla ja valtuutusoikeudella ei ole oikeutta poiketa ratkaisussaan *kunnan maaseutuelinkeinonviranomaisen, maaseutuelinkeinopiirin* tai *maa- ja metsätalousministeriön* lausunnosta siltä osin kuin se koskee 36 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettuja edellytyksiä tai 4 kohdassa tarkoitettua suhdelukua.

38 §

Kunnan maaseutuelinkeinonviranomaisen ja *maaseutuelinkeinopiirin* tehtävänä on eläkelaitoksen ohella valvoa, että sukupolvenvaihdoeläkkeen saaja pidättäytyy tässä laissa edellytetyllä tavalla maatalouden, ammattimaisen kalastuksen ja poronhoidon harjoittamisesta ja että jatkaja täyttää 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun jatkamissitoumuksensa.

Voimassa oleva laki

39 §

Maataloussihteerin ja maaseutupiirin lausuntoon sisältyvään ratkaisuun, jonka mukaan 36 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettuja eläkkeen saamisen edellytyksiä ei ole olemassa, sekä momentin 4 kohdassa tarkoitettua suhdelukua koskevaan ratkaisuun haetaan muutosta valittamalla maatilahallitukseen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valitus voidaan sanotun määräajan kuluessa toimittaa myös maataloussihteerille, tai, milloin kysymyksessä on maaseutupiirin ratkaisu, myös maaseutupiirille. Maataloussihteerin ja maaseutupiirin tulee tällöin toimittaa valitus lausuntonsa ohella maatilahallitukselle.

Maatilahallituksen 1 momentissa tarkoitettua asiassa antamaan ratkaisuun haetaan muutosta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Muuhun kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun maataloussihteerin, maaseutupiirin tai maatilahallituksen tämän lain nojalla antamaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

Ehdotus

39 §

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen ja maaseutuelinkeinopiirin lausuntoon sisältyvään ratkaisuun, jonka mukaan 36 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettuja eläkkeen saamisen edellytyksiä ei ole olemassa, samoin kuin ratkaisuun, joka koskee 4 kohdassa tarkoitettua suhdelukua, milloin suhdeluku on 1,01 tai sitä suurempi, haetaan muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valitus voidaan määräajan kuluessa toimittaa myös kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle tai, milloin kysymyksessä on maaseutuelinkeinopiirin ratkaisu, myös maaseutuelinkeinopiirille. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen ja maaseutuelinkeinopiirin tulee tällöin toimittaa valitus lausuntonsa ohella maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalle.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan 1 momentissa tarkoitettua asiassa antamaan ratkaisuun haetaan muutosta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Muuhun kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen, maaseutuelinkeinopiirin tai maa- ja metsätalousministeriön tämän lain nojalla antamaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1994.

Tämän lain 11 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa sovelletaan, jos maatalan luovutus tapahtuu tai, kun eläke perustuu maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 18 §:ään, siinä tarkoitettu ehdollinen päätös annetaan tämän lain tultua voimaan.

